

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrirupne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Smrt časopisa naših nemškutarjev.

Organ naših ljubljanskih in kranjskih nemškutarjev „Laibacher Tagblatt“ je tedaj zadnjo soboto svojo dušo izdihnil in umrl. Naši nemškutariji nasprotniki nemajo nobenega časnikarskega glasila v deželi več. To je udarec, ki jih je zadel, tako važen in težak, da ga bodo odzdaj še le čutili, kajti dan denes nobena stranka brez novinarskega organa obstati ne more.

„Laibacher Tagblatt“ je bil ustanovljen leta 1867, tri mesece prej nego naš list in sicer je bil ustanovljen precej kot dnevnik. Naša narodna stranka tačas nij imela na vsem Slovenskem v novinarstvu družega nego tri tednike: „Novice“ v Ljubljani, dr. Prelogovega „Gospodarja“ v Mariboru in „Primorca“ v Trstu. Od poslednjih dveh časnikov nij mogel nobeden na sredino Slovenstva, na Kranjsko vplivati. Tako je torej v političnej borbi stal nemškutarskemu dnevniku nasproti samo jeden slovensk tednik.

Denes po 13 letih ostrega boja padel je nemškutarski dnevnik, a v borbi sebi nasproti nij pustil oslabiljenega protivnika, temuč poleg prvotnih „Novic“ tudi slovensk dnevnik, in še drug trikrat na teden izhajajoč slovensk list. Naši nasprotniki tedaj niti te tolažbe nemajo, da bi nas bili v boji oslabili in utrudili. Temuč oni morajo pri svojem odhodu z bojišča še videti, da smo mi zdaj v novinarskem orožju neprimerno močnejši in sicer ne le nego smo pri začetku boja bili, nego tudi močnejši nego so oni bili v svojem cvetu. Poleg tega morajo priznati, da so se naše moči razvile v času za nas po vnanjem najbolj neugodnem, torej nikakor ne umeleljno.

Gospod Dežman, pravi duševni oče „Laibacher Tagblatta“, upal je pri rojstvu in morda še dolgo po rojstvu tega svojega deteta, da bode z njim slovensko narodno stranko ubil. Zatorej je zlasti s prvega z vsem svojim talentom in s tako pridnostjo, katera bi bila bolj stvari vredna, mnogo za list pisal. Zbral je bil tudi okolo sebe za sodelavce dr. Keesbacherja, dr. Schafferja, dr. Schreyja, dr. Suppana in celo vrsto taci, ki so bili delavni za „Tagblatt“. Za to je bil list od početka res — to se ve, da se svojega stališča — spretno uredovan in rezen, to se more priznati. Ali taki dobrovoljni novinarski pisatelji se hitro naveličajo ali „izpišejo“. Tako tudi pri „Tagblattu“. Prišel je kmalu tujim pri-vandranim, naše lokalne razmere ne poznajočim najetim ljudem v roke, duševno oslabil, naročnikov ne množil temuč izgubljal, tako, da je vsa zadnja leta uže samo hiral.

Javna tajnost je bila, da je imel „L. T.“ zadnja leta, — kljubu temu, da so šefi po uradnih priporočevali njega naročevanje — velik deficit, katerega so nemškutariji s teško požrtvornostjo nekoliko pokrivali, mnogo pak ga je moral dobrodušen tiskar sam trpeti. Zastonj so uredništvo trikrat premenili, list je vedno bolj padal, in ker je podpora vedno na jednih in istih ramah ležala, naveličali so se je, — jedno samo leto Taaffejeve vlade je bilo za „Tagblatt“ preveč, umreti je moral na slaboti in pomanjkanji. Kajti goli nemškutarski humbug je izgovarjati se na g. Winklerjev pritisk. Saj je dopisnik v „W. A. Ztg.“ sam priznal, da pritiska nij bilo, temuč le migljaj, katerega je g. Bamberg tem rajši razumel, ker mu je „Tagbl.“ veliko izgubo prizadeval. Ko bi tega ne bilo, ne bi ga bilo treba opustiti samo iz tega malega uzroka, ker ga ravno

Bamberg ne tiska. Za denar se vse dobi. A kjer denarja in naročnikov nij, tam je vsak izgovor dober, da le sramoto faliranje malo pokriva.

Najbitkeje zadeva menda padec „Tagblatta“ njegovega očeta Dežmana. On se je s svojo najboljšo močjo trudil zanj in največ delal; a zdaj mora videti, da je bilo vse zastonj! Prvi pih neusmiljeno razdira njegove zgrade, neslavno je umrlo njegovo dete. Kakor Marius na razvalinah, sedi naš žalostni renegat ob rakvi svojega stvora in lahko vzdihuje in žaluje: zastonj sem se trudil, vitam perdidit!

V obrambo

prinaša tukajšnji uradni list članek, v katerem pravi mej drugim:

„Dopisnik v „W. Allg. Ztg.“ ima res uzrok, da se straši pred strašnimi zločini deželnega predsednika kranjskega. Kajti on sprejema in ga obiskujejo taki ljudje, ki so toliko nesrečni, da ne uživajo naklonjenosti dopisnika — kateri je sam vzel v najem avstrijsko državljansko zavest. Morebiti je pa tudi to zločin deželnega predsednika, da on niti dopisnika niti njegovih somišljenikov ne izpodi iz hiše, če ga obiščejo, ampak obiskuje jih celo sam. Nadaljni zločin deželnega predsednika je tudi v tem, ker zna jezik one dežele, kjer mu je vladar odkazal delokrog, tako da je takrat, ko je nastopil v službo, (incredible dictu) občinske predstojnike pozdravil s slovensko okrožnico ter se mu dopada v deželnem zboru odgovarjati z vladnega mesta slovenski na slovenske govore, tedaj — kakor meni gospod dopisnik — „da daje slovenskemu jeziku tako veljavo, kakeršna se je doslej nemožna dozdevala“. Da, nemožno, ker nobeden

Listek.

Mlinarica.

(Povest; poljski spisal Lucjan Siemienski; poslovenil K. Štrekelj.)

II.

(Dalje.)

In zopet se prikloni do tal, poljubi poročniku rokó in reče ves ginjen:

„Bog vé, da bi vam rad vse dal, kar imam, ali jaz sem ubožec, oropan, žaljen...“

„In žena?“ vpraša hlastno poročnik.

„Žena!...“ vsklikne mlinar, na videz jako ginjen, pridene pa po vrhu: „ako nij tega bremena več na vozu, vlečejo konji lažje.“

„Torej dobro!... jaz vam odvezam to breme.“

„Kar se mene tiče... ali... ali...“ pravi mlinar majaje z glavo, „kaj porečejo k temu ljudje? Ženske bodo regljale, kakor žabe

v luži: Kam si del svojo ženo? Končal si jo! Ubil si jo! ah, ah!... Bodo me začarale, otrovale. — In potem stoprav kmetje, ti bodo klepetali kakor srake: Oj, z Lehi drži, Lehom je prodal našo krv, a naposled primejo še za palice in me pobijejo...“

„Vina sém, vina v sklenici za vodo!“

Mlinar pije zopet, prikloni se zopet in plava ves v ginjenosti.

„Sem usnjati pas s tolarji!... Skleniva kupčijo!...“

„Gotov denar spravi človeka daleč!“ opomni mlinar, brisaje si ustne z robom suknje.

Poročnik strese svitle in zveneče tolarje na preprogo. Mlinarju zatrepeta noge, vino v kozarci se mu vlije črez rob, oči strmé iz svojih votlin.

„Denar, denar, čist kakor led!“ zajeclja s trudom.

„Gospod Jurij, sedite le sém bliže, sém

na skrinjo,“ prosi mladi gospod in cvenketa še bolj z denarjem, vsipa ga še več iz mošne.

„Kako grozno!“

„Ohranite denar, dragi gospod, kajti spre-haja me vražja misel, kakor da vas moram ubiti!“

Mlinar se pri tem krepko obrne. Nehoté oblije mladega moža mrzel pot, on pogleda sebe, stenj v luči bil je skoraj uže pogorel in iz kota sem sliši se krepko smrčanje.

„Petdeset tolarjev!... ali je zadosti, gospod mlinar?...“ Poročnik začne šteti, pretakajoč zvenečo kovino.

„Gospod, obdržite za se tega mamona!“ in mrzlica mu gori na ustnaih in lici.

„Hej, vina sém!... Kaj pa vam je, očka? Vi nečete piti?...“

„Denar, denar!“ ponavlja mlinar v eno mér, pokriva se s z eno roko obraz in prekri-ževaje se z drugo, da bi premagal skušnjavo.

prednikov zdanjega deželnega predsednika nij znal dosti slovenskega. A človek tudi misli, da se poštenjak nikoli ne laže, in vendar laže dopisnik, ker trdi, da naš deželni predsednik odgovarja slovenski na nemške ogovore občinskih deputacij, in da prezira drugi deželni, namreč nemški jezik; kajti dopisnik, ki natanjko opazuje, kdo pri deželnem predsedniku hodi ven in notri, mora vendar tudi vedeti, da je ta naznanil nastop svoje službe izključno slovenskim občinam slovenski, izključno nemškim pa nemški a onim občinam, o katerih je izvedel, da žive skupaj Slovenci ter Nemci, nemški in slovenski.

„Za učitelja „slovenskega jezika, ki se še le dela“, dopisnika (v „W. Allg. Ztg.“) se ve da ne bomo imenovali, kajti on razumi o njem prav toliko, kakor slepec o barvah, on torej tudi ne ve, da ta, po njegovej trditvi iz hrvatskega ter drugih slovanskih jezikov ter iz kranjske sestravljene novi pismeni jezik nij drugačen od onega, v katerem se ob nedeljah in praznicah slovenskemu prebivalstvu čita evangelij in uči krščanski nauk. —

„Kranjska dežela je skusila bolj nego kaka druga, kako se dejanja izmišljajo ali kvarijo, kako se sploh javno mnenje pači; zato tudi nij pri nas nikogar osupnil humbug dopisa, katerega omenjamo. A tudi resno stran imajo zabavljice ljubljanskega dopisnika. Nepremišljeni klepetec uže res napada čast kranjskega prebivalstva, ker mej drugim tudi pripoveduje, da noben nemški Kranjec nij svest si svojega življenja, če le gre iz mesta; da se v deželi goje jugoslovanske ideje, ki prete obstanku monarhije; da se v nekaterih gostilnah poje ruska himna; da so se vršile v Ljubljani pobratimije, ki so prouzročile državnega pravnika, da je natanjko študiral kazensko zakonske določbe o veleizdajstvu itd.

„No, kaj je bil rezultat tega študiranja? Gospod dopisnik, — ki je zgrešil svoj poklic, kakor se vidi — naj svoje smeje trditve dokaže z dejanji in naj se posluži pomoči državnega pravnika. Ako pa tega ne more storiti, potem naj ne blati časti kranjskega prebivalstva, katero ne treba, da bi se od njega učilo lojalnosti ter udanosti do države in dinastije, ter naj dá deželi mir.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. avgusta.

Vsi avtonomistiški časopisi složno ter

jednoglasno zahtevajo, da se mora uradništvo sčistiti; odstraniti se morajo oni uradniki, ki se na tihem upirajo zdanjej vladi. Se ve da so nemški centralisti zaradi takega zahtevanja silno zaječali, kajti, tu gre njihovim privrženikom za kruh, in Čehi, ki v prvi vrsti odločno to zahtevajo, zadeli so s tem prav Ahilovo peto stranke centralistiške. Tudi Poljaki popolnem odobrujejo zahtevanje Čehov po preustrojenju uradništva ter dostavljajo po svojih časopisih, „da vse reforme in vladne spremembe ne koristijo nič, dokler bode še dalje posloval stari centralistiški birokratizem, ki toli sovraži Slovane.

V Zadru je praznoval polk baron Weber dne 14. t. m. obletnico krvavih bitok pri Banjaluki. Vojski so bili slovesno pogoščeni ter je polkovnik Hranilović ogovoril jih hrvatski.

Vnanje države.

Iz Peterburga poroča „Agence Russe“, da govorica nij resnična, ki je pripovedovala, da prevzame Rusija izvedenje konferenčnih sklepov, in da zato 45.000 v Bendru koncentruje. Taka govorica da le hoče nezupanje do Rusije buditi. Rusija hoče skupno z drugimi velesilami postopati.

Angleškemu listu „Standard“, ki Grkom nij prijazen, poroča se iz Aten: Grki hočejo zdaj na vsak način dokazati svojo resnost. Povsod se oglašajo prostovoljci, a novinci z veseljem prihajajo k armadi. Okolo mesta se bodo napravili ostrogi, a po ulicah se vadijo vojaki. Vlada grška se nada, da bode v kratkem vsa grška armada na nogah.

Položaj Angležev v Afganistanu je še zmirom jako opasen. Iz Kandaharja se poroča, da so začeli Afganci to mesto, kjer so Angleži zajeti, redno oblegati.

Dopisi.

Iz Ormoža 11. avgusta. [Izv. dop.] (Okrajni zastop.) Prebivalci ormoškega okraja smo v okrajni zastop volili vnovič majnika meseca tekočega leta; ta volitev bi se bila morala vršiti uže meseca junija lanskega leta, ker se je stari zastop volil junija 1876; stari zastop je torej uredoval skoraj 4 leta, torej 11 mesecev čez 3letni termin, katerega mu odločuje § 38 deželne postave od 14. jun. 1866 št. 19. — Zato smo pričakovali od visoke vlade, da bode te nove volitve, oziroma načelnika in podnačelnika, hitro potrdila ali zavrgla, da se novo delovanje veselo in uspešno začne; pa zastonj čakamo najvišje odločbe. — Mej tem časom pa bi imel stari zastop dalje poslovati; on sicer posluje, pa kako! Tam kjer si je kmet z vošnjami proda (šotra) zaslužil po 20—40 gld., ga dosedanji načelnik nij hotel izplatiti rekši: Jaz ne platim nič, zakaj ste si

druge volili, pojte gori na vogel (hram gospe Sove) tam so veseli itd. Na drugej strani pa, gde dosedanjemu zastopu kaže, pa bi še radi kaj zase popravili ali za svoje naslednike popkvarili poprej kakor posle izročijo novemu zastopu; tako je dosedanji načelnik g. Kada razpisal občni zbor starega zastopa na 19. avg. 1880, v katerem bi se jako važne stvari razpravljale, katere pa nijso tako silne, da ne bi mogle čakati na novi zastop; po katerej postavi bi stari zastop gospodaril 4 leta?! Kako se vjema s § 59 gori omenjene postave, ako se stavi na dnevni red tudi polaganje računa za leto 1879? In bi to bilo pravilno, da še hitro pred odstopom stari zastop odobri račun o dosedanjemu svojemu odboru in načelniku? — Zato čujem, da bodo nekateri stari pa posebno tudi nekateri novi udje okrajnega zastopa protestovali zoper sejo dne 19. avgusta in zoper sklepe, ki bi se vršili; ob enem pa bi nam visoka vlada jako ustregla, ako bi priskrbel najvišjo odločbo o potrditvi ali o zavrnjenju načelnika, da vemo pri čem da smo.

Iz ptujske okolice 12. avg. [Izv. dopis.] Pred 10 leti, ko je nova šolska doba nastopila, bili so učitelji tako rekoč na razpotji, ne vedé prav za prav kam? — Slovenska stranka smatrala je skoraj vsakega (? Ur.) učitelja kot nemškutarja z malimi izjemami. Nasprotna stranka je pa vzela učitelje v svojo protekcijo, za neodvisnost in bolje stanje njihovo govorili so večidel liberalci. Posledica iz tega je bila, ka so se učitelji tja obračali, od koder se jim je vse mogoče obetavalo. Da bi se bili učitelji takrat kot neodvisni moške pokazali, nij bilo lehkó verjeti, kajti samostalnosti in moškega postopanja se nijso tudi pod prejšnjimi razmerami navadili bili. Vrgli so se tedaj večinoma zagovarjajočej stranki v naročje, a nijso pa pomislili, da so se odvrnili skoz to od naroda. In če pretresamo razmere, kako so šolske oblasti z učitelji ravnale, katere učitelje nagradovale in odlikovale, sprevidevamo lahko nasledke. — Ko so se snovala učiteljska društva, katera so za napredek učiteljstva velike važnosti, obrnila jim je narodna stranka hrbet, a podpirateljica bila jim je nasprotna stranka. Da se je društvom tako malo zaupalo, bil je uzrok njih preveč nemški značaj.

Pa vendar kljubu vsem omenjenim razmeram, se je mnogo spremenilo. Smem resniti, da ogromna večina učiteljev je narodna, imamo učit. društva, katera smemo slovenska imenovati n. pr. celjsko, v savinjskej dolini

„Jaz pridenem še enkrat toliko.“

„Sto! sto! Prav sto! . . .“ mrmra mlinar izpod nosa — in zdaj je uže zadovoljen, zdaj se spet ne more odločiti, — zdi se mu, da se račun še ne vjema, zato se pobotáva še dalje:

„Deset naborov biserovih, srebrnotkana podobleka, bekeši, črevlji iz safijanovega usnja; to je vse nekaj vredno . . .“

„Jaz jo vzamem tako, kakor jo je Bog ustvaril,“ odvrne mladi gospod nepotrpežljivo. „Tu še petdeset tolarjev in — basta!“

Zopet začne preštovati srebro in zvenketati ž njim.

„In kaka žena, kako skrbna gospodinja!“ nadaljuje mlinar, „po hiši ima vse snažno, jedilnico polno, vrt bujen — tudi to je nekaj vredno . . .“

Lakomnost zbada mlinarja; on čuti, da je v mošni še več denarja, on hoče vse, ali vsaj nekaj več . . . Poročnika zbada poltnost,

po vsej sili hoče jo imeti to žensko, in ako ima dati vse za njo. — Katera strast je mogočnejša? Kdo bode zmagal? Mlinar odpira široko oči, šteje v duhu vozove, pluge, vole, oderuške obresti prideva oderuškim . . . Mladi mož pa ceni okroglost brdkega, kot roža rudečega obraza, čvrsto postavo, njeno starost osemnajstih let, bujne prsi, obrvi, vrteče se, ognjene oči z dolgimi vejami. Dve poželjivosti stojita si tukaj naproti, iz oči v oči: poželjivost denarja in mesa, dva jastreba s svojimi kremplji . . .

„Vse, vse vzemi, sebičnež!“ zakriči poročnik, katerega je misel na krasno žensko zbadala kakor bodalo v živo meso, ter vrže starcu celo mošno: „vzemi tu in daj mi jo!“

Mlinar ves vesel sklenene kupčije, strese tolarje v svojo čapko s hripavim glasom ponavlja:

„Ona je tu, ona je tu . . . ona bo tukaj — o, ne bojte se, ona uže pride — zdaj je

čas večerji, — uže pride; pomirite se, mladi gospod, ona pride . . . še naveličali se je boste . . .“

Tako govori vedno, kakor bi se hotel pogovoriti, roke se mu tresejo in zobje šklopečajo. Upognen kakor Judež vsled padle kupčije, stopi čez prag. Zunaj, ko ga obveje črstevek zrak, začne se vse krog njega vrteti, noge se mu premikajo sem ter tje, težka kovina ga vleče k tlom in starec pade mej grmovjem na zemljo, krepko tiščeč mošjno.

V poročniku gori strast, vroča kri mu burno šumi po žilah, uho je pozorno na najmanjši šum; on čaka, postaja nepotrpežljiv, zviža se po ležišči sem ter tje, bojuje se s silnimi mislimi, da bi ne zaspal. Naposled ga zavžito vino omoti, oči so mu, kakor bi jih megla bila prepregla. Peč, klopi, miza, tramovi ob stropu, šarovite podobe svetnikov na steni, vse se mu zdi tako pošastno, — vse se pre-giba, vrti, utrinja, vse ga stiska. — Lučica

i. t. d. Želeti pa bi bilo, da bi tudi druga učit. društva jih posnemala in narodna postala.

Nečem svetovati, da bi se učiteljska društva v politiko mešati morala, ne! Pa na podlagi materinščine naj delujejo, naj pokažejo, da so njih udje pravi pedagogi, da spoštujejo svoj jezik, v katerem podučujejo in odgojujejo mladino. Je li mogoče deci ljubezen do kakve reči v srce vcepiti, za katero samemu mar nij? In sveta dožnost naša! Tovariši! Razmere so drugačne nego so bile, ako smo s prejšnjimi razmerami morda nekateri enaki bili, bodimo sedaj v narodnem obziru drugačni. Poslužujmo se naščine, krepimo in gladimo jej pot, kažimo otrokom, kažimo staršem, da sami spoštujemo mili slovenski jezik. Lahko smo narodni, ne da bi politikovali, in tudi nasprotniki nas bodo morali spoštovati. Poglejmo na češke učitelje! Češke učitelje narod spoštuje, češki časniki so ponosni na svoje učitelje in jih zelo hvalijo, ter spoštljivo o njih pišejo. Posnemajmo češke učitelje, bodimo zvesti sinovi slovenski! Ako bodemo narodni, bode nas narod ket svoje ljubil, in ako smo trdni in vestni v izpolnjevanju svojih dolžnosti, vse nas mora spoštovati! Učitelj, kateri nij naroden, kateremu nij čez vse blagor naroda, kateri vseh moči ne vporablja v to, da se narod omika na podlagi materinščine, katerej uže otroku v srce ne cepi ljubezni do nje in domovine, kateri morda le drugim za ljubo zatajuje svoj jezik, takega učitelja ne more narod svojega imenovati, imenoval ga bode: Izrod! — Delajmo kot slovenski učitelji na odločenem nam polji vestno, da bodemo tudi mi mogli zaklicati, kakor je pri učiteljskem kongresu v Pragi češki učitelj Tuček zaklical: „Narod, glej, mi nijsmo samo tvoji učitelji, mi smo tudi tvoji zvesti sinovi!“ Ž.

Domače stvari.

— (Cesarjeva petdesetletnica.) Denes obhaja vsa Avstrija slovesno 50. god našega gospodarja in cesarja. Slovenski narod je uže dozdej pri vsakej priliki svojo lojalnost dokazal, a letos na ta dan jo izraža s tem večjo hvaležnostjo, ker je po cesarjevi volji poklicana vlada na krmilo, od katere sme večina avstrijskih narodov pravičnosti pričakovati in jo pričakuje!

— (Vojaška maša v ljubljanski Zvezdi.) Denes v sredo zjutraj je po povodu

cesarjeve petdesetletnice vojaška sv. maša v Zvezdnem drevoredu. Slovesno mašo bere vojaški župnik g. Pribožič z zahvalno pesnijo in blagoslovom. Zvezda bode okinčana. Vojaštvo peštvo bode postavljeno od kazine mimo Ovijske hiše do gledališča; na kongresnem trgu do nunske cerkve bode stala konjica in kanonirstvo. Vojaki dade mej mašo tri salve.

— (V stolnej cerkvi) je denes slovesna maša za cesarja ob 10. uri. Udeležé se je glave javnih oblastev.

— (Pri deželni predsedniku g. Winklerju) je denes ob treh popoldne po povodu cesarjevega godu banket, h kateremu je povabljenih 50 oseb, t. j. glave javnih oblastev in državni in deželni poslanci.

— (Oficirski banket.) Oficirji imajo denes ob 1. uri popoldne pri Tavčarji banket. Pri napitnici na cesarja bode se 24krat iz kanona strelilo.

— (Razsvitljenje mesta.) Ko ta list uređovaje končujemo (vtorek) nabiti so po oglih ljubljanskih ulic plakati, podpisani od „več ljubljanskih meščanov“, ki naznanjajo, da bode zvečer mesto cesarju na čast razsvitljeno.

— (Vipavska občina) je telegrafično po dež. odboru na deželno vladu izročila svoje čestitanje cesarju.

— (Slovenskega državnega poslanca viteza Schneida) so volile občine Kresnice, Moljava in Dob častnim občanom.

— (Kopitarjeva slavnost.) Odbor za Kopitarjevo slavnost je razposlal sledeče vabilo: „Čast Vašemu poštenju! Slovenski narod bode ponosen in hvaležen v 22. dan tega meseca v Repnjah blizu Ljubljane svetlo praznoval stoletnico svojega učenega rojaka, Jarneja Kopitarja, ki se je v 21. dan avgusta 1780. l. porodil v Repnjah, a 11. dan maja 1844. l. umrl na Dunaji. Tega duševnega velikana mnogi in učeni spisi, izmej katerih imenujemo tukaj le „slovensko slovnico“ ter njega nesmrtno knjigo „Glagolita Clozianus“, nijso znani samo po širokih slovanskih zemljah, — učenemu svetu vse Evrope so na uho zvoneli, kakor bučeče trombe. A ne samo, kar je Kopitar spisal, nego tudi, kar je z modro be-edo tiho a globoko vcepil v srca svojih darovitih prijateljev, obrodilo je nam Slovanom bogat zaklad prave učenosti in blagocvetnega napredka. Naš Kopitar je vzgojil nesmrtnega Srba, vsem narodom znanega Vuka Stefa.

perruque blonde allongée pada pèster prah. Mej množico najelegantnejših dam opazi svojo krasno Ukrajinko z namitko na glavi. Kakor pravi metulj zleta zanjo po kristalnih šipah... frči in frči — tu se mu blišči v luči, ali uže je izginila, potem pa jo zrcala tako razmnože, da ne vé, katero bi zagrabil; kajti polno Ukrajink stoji tu in vsako obličje obrneno je nanj.

— Zdaj vé, katera je prava — stegne roke — hoče jo prijeti... zopet je to bila le senca — enaka večji in nikjer... nevidna nadzemljaska godba zaziblje mu v srce razkošne sanje, majhen veter premika mu perotnice, on sfrli in se dvigne v višave, leti za njo v največo gnječo... Tu jo zagleda... Kakor zgrabi jastreb prepelico s svojimi kremplji, tako spusti se tudi on nanjo doli... Nepredvidnež! leté zadene ob svečnik, ožge si peroti in pade na zemljo — krepa svinca!... pod težo njegovo zdrobi se vsa sobana zrcalna v milijone koscev: vse se podré nanj, strašanska teža ga stisne k tlam, rani ga, vzame mu sapo!... (Daje prih.)

noviča Karadžića, roditelja srbskega slovestva, in Kopitar je preslavnega Miklošića, neutrudnega delavca in prvega učenjaka mej vsemi zdanjimi Slovani, posvetil v svojega naslednika jezikoslovne in zgodovinske vednosti. K stoletnici tega velicega moža se podpisani odbor osmelja tudi Vas uljudno povabiti. V Ljubljani v 14. dan avgusta 1880. Odbor.“

— („Namestnik, kakeršen ima biti.“) Pod tem naslovom prinaša češki „Pokrok“ od 14. t. m. dolg uvodni članek, odgovarjajoč na napade „W. Allg. Ztg.“ na našega deželnega predsednika g. Winklerja. „Pokrok“ osvetljuje po vrsti očitjanja, ki se od ustavakov g. Winklerju delajo in jih imenuje smešne ter pravi, da iz ščuvanja nemških novin proti Winklerju se vidi, kako hud odpor nahaja dan denes pri Nemcih pravičnost do Slovanov. To se ve, da „Pokrok“ nekoliko verjame, da je g. W. uže res saj nekaj tega za slovenščino storil, kar mu dunajski listi pripisujejo.

— (Oproščen „požigalec.“) Pred tukajšnjimi porotniki je stal v ponedeljek Janez Logar, 17 let star, tožen zaradi požiganja. Neki uže večkrat kaznovan človek je zoper njega pričal, da ga je videl, kako je bežal v gozdu od gozdnega ognja, kateri je naredil za 14 gld. škode v hosti Karla Vurzbacha pri Cerknem pri Primskovem na Dolenjskem. Revež je sedel 3 mesece v preiskovalnem zaporu, a porotniki so izpoznali, da je nekriv in bil je izpuščen.

— (O tržaškem namestniku de Pretisu), kateri je, kakor znano, nemšk ustavoverec in zdanjej vladi v parlamentu protivnik, sploh nemamo z našega Primorja nič dobrih poročil. Zadnja „Soča“ piše o njega obhodih, da se je pri slovenskih občinah „nenavadno zanimal cesarski namestnik za šolski napredek. Nikjer nij zamudil vprašati, ali se mladina tudi podučuje v nemškem jeziku; in povsod je nemščino priporočal. Tukaj se poročilom veselje temni; tukaj se jim čut preobrača na žalost: tukaj spoznava ljudstvo samo, kako cesarski namestnik sam misli. Načela naših odgojevalcev so na to stran v navzkrižji z željami namestnikovimi. Ljudstvo je do denes hrepenelo po domačih šolah. Ljudstvo naše je na nizkej stopinji razvoja. Še nij deset let, od kar imajo gorske občine svoje početne šole. Ravno je prišel čas, da v obče mladina uže zna nekoliko brati, ravno je začela mladina učiti se elementarnih nauk za domače potrebe, da bi ne tavalaveč toliko v nevednosti in neskušnosti, kolikor do sedaj: in uže je to g. namestniku preveč! Cesarski namestnik želi, da bi zopet namestu z elementarno računico in z najelementarnejšim realnim naukom slovenska mladina ubijala se in svoj odmerjeni šolski čas za pravljala z nemško slovnico!“

— (Za Kopitarjevo slavnost) so dalje darovali naslednji gospodje: Vitez Schneid 5 gld., Karel Tavčar 2 gld., Jan. Knez 1 gld., dr. Kapler 2 gld., Luka Svetec 2 gld. 50 kr., Alojzij Kobler 2 gld. 50 kr., Fran Levstik 1 gld. 10 kr., Fran Erjavac 1 gld., J. Jurčič 1 gld., Fr. Perdan 2 gld., K. 1 gld.

Razne vesti.

* (Tudi na Hrvatskem) je vsled toče in povodnji nastala v mnogih krajih tako velika revščina, da hrvatske novine zahtevajo državne pomoči, ker milodarnost posamičnih ljudij ne pomaga več veliko.

* (Povod enj.) Nemške novine so polne poročil, kako je povodenj na Moravskem, Če-

škem, zgornjem in spodnjem Avstrijskem veliko škode naredila. Povsod se kliče po državnej pomoči.

* (Nora ženska ubijalka.) V Radna Ogerskem je 10. t. m. neka ženska svojega moža ubila. Ko je mož spal, vzela je sekuro in mu glavo razbila. Potem je nora s krvavo sekuro po mestu letala, dokler je niso vjeli in zvezali.

* (Obsodba.) Iz Kieva v Rusijo se telegrafira 14. avg., da je bilo tam obsojenih 21 ljudi, toženih zavoljo snovanja družbe obrnene zoper državni red. Dva toženca bosta obešena, trije gredo na 20 let v prisilno delavnico, drugi na 10 ali 15 let.

* (Gora se odtrgala.) V Vieux-Portu na Francoskem se je dogodila 12. t. m. strahovita nesreča: odtrgalo se je več skal na gori ter so padli v dol zasule dve hiši in več apne- nic, kjer je delalo veliko ljudi. Doslej so izkopali 12 mrtvih iz zasipa, rešiti pa ne bo nobenega mogoče.

* (Na Kitajskem) je letos tudi velika povodenj bila. Veliko mesto ob reki Nort je voda zalila, ter je pri tej priliki utonilo nad 4000 ljudi.

* (Angleško dolgo življenje.) Angleški izkaz mrtvih za l. 1878 prinaša sledeča števila: Umrlo je 230 moških in 510 ženskih starih po 95 let in višje; 24 moških in 95 ženskih, starih po 100 let in višje in sicer: 12 moških in 27 ženskih po 100 let, 5 moških in 13 ženskih po 101 leto, 2 moška in 8 žensk po 102 leti, 3 moški in 7 žensk po 103 leta, 1 možak in 4 ženske po 104 leta, 1 možak ter 4 ženske po 105 let in jedna ženska je dosegla starost 106 let. Iz tega izkaza se zopet vidi, da ženske dalje časa žive.

Dunajska borza 17. avgusta.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	"	50	"
Zlata renta . . .	87	"	85	"
1860 drž. posojilo . . .	132	"	—	"
Akcije narodne banke . . .	828	"	—	"
Kreditne akcije . . .	273	"	30	"
London . . .	117	"	75	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	35 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	"	54	"
Dravne marke . . .	57	"	75	"

Loterijske srečke.

V Gradci 14. avgusta: 62, 20, 25, 29, 70.
Na Dunaji 14. avgusta: 87, 67, 89, 69, 86.

Babica,

praktična in dobro izkušena, v najboljših letih, govori slovensko, tudi malo nemško in laško, želi kot taka pri kakej občini na Slovenskem v službo stopiti, ter se priporoča slavnim županijam. — Frankirana pisma M. K. opravištvu „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani. (395—1)

Proda se

iz proste roke malin, žaga in pol grunta, vse v dobrem stanju, v Dolini na Dolenjskem. — Več o tem se pri županu v Mirni izve. (196)

Solicitator

15-letne službe v Ljubljani, 28 let star, je uže čez 10 let pri tem poslu in je še sedaj v službi. Ponudbe se prosijo pod šifro: „Solicitator poste restante Maribor.“ (383—3)

Proda se 1100 komadov

lepih, 4 metre (13 čevljev) dolgih, 23 do 95 cm. (9 do 36 palcev) močnih

smrekovih in jelovih hlodov.

Natančneje pov. gozdar g. Andrej Röthel v Kopačenci, pošta Gorenja vas pri Škofjeji Loki na Kranjskem. (386—3)

Zbog brzega odpotovanja prodajo se jako v ceno ter iz proste roke vse

oljnate slike,

mej temi tudi svete podobe, potem pa hišna oprava — na (392—3)

mestnem trgu št. 9, II. nadstropje.

Dopoludne od 10. do 12. ure.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Razglas.

Na prošnjo ljubljanskega magistrata kot zastopnika mestne ubožne kase kot dednice po gospe Mariji Pohl se bode vsled dovoljenja c. kr. deželne sodnije v Ljubljani od dne 7. avgusta 1880 br. 5457 samo na enem dnevi in sicer

dne 30. avgusta 1880

od 10. do 12. ure dopoludne v pisarni podpisane c. kr. notarja, mesto, nemške ulice št. 8, v prvem nadstropju, na ulico, izklicala na prostovoljne javne dražbi za 10.000 gld. hiša na Starem trgu št. 7, ter prodala onemu, ki bode največ obljubil, in sicer ne pod izklicano ceno.

Pogoji dražbe, po katerih mora vsak dražitelj 10% jemščine (vadija) od svoje ponudbe izročiti dražbenemu komisarju, ter zemljeknjižni izpisek postavljen je vsakemu na razgled v pisarni podpisanega dražbenega komisarja mej navadnimi uradnimi urami.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1880.

C. kr. notar kot sodnijski komisar:

(394—1)

Dr. Jarnež Zupanec

Razglas.

Od podpisanega cestnega odbora se naznani, da bode po sklepu slavnega deželnega zbora dne 30. avgusta nova cesta od spodnje Idrije do Vršcevega, dolga 4300 metrov, cenjena 27.560 gld., po javni dražbi za skupna dela oddana.

Dražba se bo začela ob 9. uri dopoludne na Marofu. Oddalo se bo v prvo vsakih 100 metrov posamezno, in ako bi pa potem en sam skupno po manjši ceni prevzel, se bo pa istemu prepustilo. Vsak dražitelj bo potem, ko bo delo prevzel, od tistega zneska založil 10% jemščine (vadium), sprejmejo se tudi pisane ponudbe s prikladami imenovane jemščine, katere naj se o pravem času do podpisanega pošljejo, kjer se tudi natančne pogodbe izvedo.

Cestni odbor Idrijskega okraja,

v Črnem vrhu, dne 14. avgusta 1880.

Anton Plešnar,

načelnik.

(393—1)

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinderuhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenutek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra dobrenega od c. kr. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gopé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 5.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenutek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15.75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(287—5)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.